

LUDMILA JANDOVÁ
*3. 8. 1938 †20. 10. 2008

Takové malé zamýšlení - o řece.

Malý pramínek, prostě vytéká ze země. Nelze jej zastavit, on téci musí - a teče. Nesměle, hledá řečiště, klikatí se, teče, mohutní, roste. Jediné omezení - do vrchu to nejde a nikdy nepůjde. Ale jaká úžasná pokora vody - teče tedy po spádu, rve se s překážkami, podemílá co je jí v cestě, chtěla by co nejkratší cestou k cíli... Ví řeka o svém cíli? Ví co je její naplnění? Ví o moři? Je to cíl, kdy se na konci cesty rozlije v moři vody, splyne, ztratí své já... To mě uchvacuje na tomto směru myšlení.

Moc mi to připomíná naši cestu životem. Jako řeka se vzpíráme, děláme okliky, pustošíme život kolem sebe jako při záplavách. Jako ona přijímáme do svého života přátele a jdeme s nimi. Řeka menší přítoky strhává s sebou, pohlcuje je, mísí se s nimi, jsou pak její součástí, směřují pospolu k cíli. Jaké překážky musí na cestě překonat! Zdolá horská údolí a bezhlavě se řítí dolů. Vodopád - jaká úžasná odvaha - jaká poslušnost. Spontánnost - ale jakou jí to dává sílu! Ta voda nad vodopádem, kdy se na okamžik zklidní, rozlije, jako by se na chvíli zamyslela nad svým osudem, nad jedinou možností, ta voda nahoře a ta dole, to není jedna a táž. Pád dolů ji změnil - to ten čin ji dal sílu, kterou teď má a utíká, žene se vpřed. Strhává další a další přítoky, mohutní, šumí, zrcadlí, živí, poznává, dotéká kamsi - až na konec... To se ještě v deltě zase zamyslí, zaváhá, rozprostraní se do menších ramen. Jako by tím pramenům, které v životě pohltila, chtěla dát zase volnost - ale není to tak, je to její voda, její práce a jako taková se všemi těmi životními naplavenými příměsemi přichází k tomu velkému. Chce se proto zbavit všeho hrubého, nečistého co v životě nasbírala, smetla z povrchu země. Proto nepospíchá, čeká, až se kal usadí a voda vyčistí - chce přijít co nejčistší.

Tak mě napadá - my mluvíme o smrti, jako o konci života. Ale řeka? Ta splyne s všeobecnou vodou - vodou podstatou. Někjaký čas rozeznáš podle barvy, jak ji moře přijímá, vede ji, přivádí ji z jejich omezených břehů do absolutních vod. Nezměrnost, nezvratnost plynutí vody, života. Učím se od ní odevzdanosti svému poslání. Cesta od pramene - zrození, k deltě - k smrti. Ale kolik toho řeka za život natrapila, vykonala. Kolik luk vzrostlo, kolik kvítí vykvetlo, kolik kořenů se napilo, kolik půdy přenesla, kamení vyrvala a odnesla tam, kam mu bylo určeno. Řeka neodpočívá, řeka nespí. Její hladina vždy zrcadlí dění kolem. Neúnavná, vždy pohotová dát se žíznivému.

Uchvátila mě delta. To zklidnění řeky před cílem. Před naplněním. Jako mladému děvčeti mi byla nesnesitelná představa smrti - moc jsem se jí bála, byla pro mě velkým neštěstím, dramatem. Čím jsem starší, podrobuji se tomuto zákonu. Věřím, že si bůh člověka připraví, tak jako řeku. Že se pokorně rozestře, nechá v sobě usadit všechny vášně a hádky života a jako řeka co nejčistší odevzdaně uplyne v absolutno. Je to pro mě nejlepší představa našeho osudu. Neznamená to konec! Copak moře je konec pro řeku? Ne! Naopak! Je to něco mohutného, v čemž i veletok může existovat - jako podstata.

To jsem se zadumala, když koukám z okna na ten náš potok.

Podumej také!